

ТКАЧИК В.П. Флора Прикарпаття. — Львів: НТШ, 2000. — 255 с.

На сьогодні флора Українських Карпат добре вивчена. Про це свідчать узагальнюючі флористичні праці по окремих регіонах Карпат — Закарпаттю (Фодор, 1974), Буковині (Термена та ін., 1992) та високогір'ю Українських Карпат (Чопик, 1976; Малиновський, 1980). Винятком було лише Прикарпаття — флористичний округ в північно-східній частині Східнокарпатської гірської системи. Незважаючи на більш ніж двохсотрічну історію вивчення флори Прикарпаття, яка розпочалася з досліджень Б. Гаккета (Nassuet, 1790—1796), досі не існувало узагальнюючої праці, присвяченої Прикарпаттю в цілому. Таким чином, монографія В.П. Ткачика є першим флористичним зведенням для даного регіону.

Книга складається із вступу, шести глав, висновків, додатку та списку літератури. У вступі автор акцентує увагу на значенні флористичних досліджень, наводить відомості з історії вивчення флори Прикарпаття та описує географічні межі цього регіону.

Перша глава книги присвячена структурному аналізу флори, містить інформацію щодо видового складу і систематичної структури флори, екологічний, біоморфологічний аналіз флори та структуру фітоце-

нотипів. Цей розділ книги є досить детальним. За даними В.П. Ткачика, у Прикарпатті зростає 1464 види судинних рослин, з них 237 вперше виявлено для регіону. Автор описує екологічні групи рослин за ступенем пристосування до водного середовища і до зволоження ґрунту, за відношенням до родючості ґрунту, температурних умов тощо. В основу біоморфологічного аналізу покладена система життєвих форм К. Раункієра. Варто було б доповнити цю систему системою І. Серебрякова та системою Гейни, оскільки не всі види (наприклад *Neottia nidus-avis*, види роду *Sedum*) повністю відповідають критеріям критерії виділення життєвих форм за Раункієром. Не можна погодитися з автором в тому, що всі сапрофітні рослини не потребують фізіологічно активної радіації для свого росту і розвитку.

Аналіз географічних елементів флори Прикарпаття показав, що вона є перехідним типом між флорами Східних Карпат та Волино-Поділля. Про це свідчить наявність у її складі порівняно великої кількості як східнокарпатських, так і волино-подільських ендеміків та субендеміків.

У флорі Прикарпаття на абсолютних висотах 300—600 м В.П. Ткачиком виявлені рослини альпійського геоеlementу. Зважаючи на

те, що до нього належать види, ареали яких приурочені до альпійської і субальпійської смуг гірських країн, високогірні види, які спустилися до підніжжя гір, доцільніше віднести до монтанного геоеlementу.

На наш погляд, невдалою є спроба автора запровадити термін "флоронаселення" замість терміна "видовий склад". У різних галузях знань населення характеризується як сукупність особин певного виду на певній території. Для аналізу населення рослин необхідно наводити дані щодо внутрішньовидового складу, вікової структури та динаміки чисельності населення. В.П. Ткачик наводить лише інформацію про види та особини, але аж ніяк не про населення.

Автор помилково наводить для флори Прикарпаття ендемік Середньої Азії *Rosa korshinskiana* Bouleng (с. 220). Очевидно, він мав на увазі описану В. Бессером *Rosa kosinskiana*. Видатний швейцарський ботанік А. de Candolle чомусь названий французьким ботаніком.

Проте, усі ці зауваження не знижують високий науковий рівень монографії В.П. Ткачика. Ця книга є цінним флористичним зведенням, вартим уваги не лише ботаніків-

флористів, а й більш широкого кола спеціалістів-біологів, географів, лісознавців, екологів. Винятково високої оцінки заслуговує аналіз конкретних флор та огляд антропогенних змін природного середовища. На високому науково-методичному рівні проведено еколого-фітоценотичний аналіз флори. На особливу увагу заслуговує заключний розділ книги, в якому охарактеризована господарська цінність рослин, розглянуті шляхи їх раціонального використання та охорона рідкісних та зникаючих видів, занесених до Червоної книги України.

В.І. МЕЛЬНИК,
доктор біологічних наук,
професор, завідувач відділу
НБС ім. М.М. Гришка НАН України,

В.Г. СОБКО,
доктор біологічних наук,
головний науковий
співробітник тієї ж установи,

Д.Ю. ШЕВЧЕНКО
аспірант